

МИКОЛА ОЛЕКСІЙОВИЧ ПЕРЕСТЮК (до 70-річчя від дня народження)

Першого січня 2016 року виповнилося 70 років відомому українському математику, академіку Національної академії наук України, заслуженому діячеві науки і техніки Україні Миколі Олексійовичу Перестюку.

М. О. Перестюк народився на Хмельниччині, у с. Плоска Славутського району. Закінчивши у 1963 р. із золотою медаллю Мирутинську середню школу, вступив до Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка на механіко-математичний факультет. Після успішного завершення навчання у 1968 р. його зарахували до аспірантури при кафедрі інтегральних і диференціальних рівнянь, а вже через рік він розпочав викладацьку роботу. З тих пір науково-педагогічна діяльність М. О. Перестюка незмінно пов'язана з Київським університетом імені Тараса Шевченка, де він послідовно обіймав посади асистента (1969 р.), доцента (1976 р.), професора (1987 р.), завідувача кафедри інтегральних і диференціальних рівнянь (1987 р.). У 1987 р. Микола Олексійович очолив механіко-математичний факультет і ефективно виконував обов'язки декана протягом наступних шістнадцяти років.

Власні наукові дослідження М. О. Перестюк розпочав під керівництвом професора А. М. Самойленка (нині академіка НАН України) ще в студентські роки. У подальшому їхня плідна багаторічна наукова співпраця втілилась у низці результатів світового рівня, що стосувалися розроблення теорії систем з імпульсною дією.

У 1972 р. М. О. Перестюк успішно захистив кандидатську дисертацію „Деякі питання дослідження нелінійних систем диференціальних рівнянь з миттєвими змінами”, а у 1986 р. - докторську „Колівні розв’язки диференціальних рівнянь з імпульсною дією та їх стійкість”. За два роки йому було присвоєно вчене звання професора.

Центральне місце в дослідженнях ученого посідали питання теорії імпульсних систем та теорії інваріантних множин диференціальних і різницевих рівнянь. М. О. Перестюк уперше встановив ефективні критерії стійкості розв’язків диференціальних рівнянь з імпульсною дією як у фіксовані моменти часу, так і в моменти потрапляння зображувальної точки в задані множини розширеного фазового простору. Ці критерії мають завершений і конструктивний характер і успішно використовуються при дослідженні стійкості руху конкретних механічних систем. Введення аналога функції Гріна – Самойленка задачі про інваріантну множину лінійного розширення розривної динамічної системи дозволило розробити теорію збурення інваріантних множин розривних динамічних систем. М. О. Перестюк розробив алгоритм наближеного розв’язання достатньо широкого класу диференціальних рівнянь з імпульсною дією, довів аналогі глибоких теорем М. М. Боголюбова з обґрунтування методу усереднення на нескінченному часовому проміжку, встановив ознаки існування розв’язків, що відповідають розривним коливним режимам, зокрема періодичним та майже періодичним. Написана у спів-авторстві з А. М. Самойленком монографія „Дифференциальные уравнения с импульсным воздействием” стала першою у світі фундаментальною працею, що містила систематизований виклад теорії імпульсних систем. У 1995 р. під назвою „Impulsive differential equations” вийшов з друку розширений англomовний варіант цієї книги.

Наукові результати М. О. Перестюка широко відомі математичній спільноті й визнані нею. Вони викладені у понад 350 наукових та навчально-методичних працях, серед яких 6 монографій та 35 підручників і навчальних посібників, у численних доповідях на міжнародних конференціях, а також у лекціях, прочитаних в університетах країн колишнього СРСР, Болгарії, Польщі, Угорщини, Чехії, Румунії, Греції, Югославії, США, Італії, Канади, Куби, Німеччини, Фінляндії, Швеції, Бразилії, Чилі. Під науковим керівництвом М. О. Перестюка захищено 6 докторських та 25 кандидатських дисертацій.

У 1997 р. М. О. Перестюка було обрано членом-кореспондентом Національної академії наук України, а в 2009 р. — її дійсним членом.

Плідну наукову роботу вчений успішно поєднує з науково-методичною та педагогічною діяльністю. Протягом багатьох років він читає нормативний курс з диференціальних рівнянь та низку спеціальних курсів, у яких висвітлюються найважливіші досягнення теорії стійкості, топологічної динаміки, теорії інваріантних множин та імпульсних систем. Підручники та посібники „Диференціальні рівняння” (у співавторстві з А. М. Самойленком та І. О. Парасюком, 2003 р.), „Диференціальні рівняння в задачах” (у співавторстві з А. М. Самойленком та С. А. Кривошеєю, 2003 р.), „Дифференциальные уравнения. Практический курс” (2006 р.), „Диференціальні та інтегральні рівняння” (у співавторстві з С. А. Кривошеєю та В. М. Буримом, 2004 р.), „Теорія рівнянь математичної фізики” (у співавторстві з В. В. Маринцем, 2001 р.), „Сучасний економічний аналіз” у 2-х частинах (у співавторстві з О. І. Пономаренком та В. М. Буримом, 2004 р.) користуються популярністю у студентів багатьох вищих навчальних закладів України. Створений разом з А. М. Самойленком та В. А. Вишенським „Збірник задач з математики” (1990 р.) витримав кілька видань українською та російською мовами.

Микола Олексійович веде активну науково-організаційну роботу як член бюро Відділення математики НАН України та секції Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки, як голова секції „Математика” Наукової ради МОН України та член спеціалізованої вченої ради в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. Він входить до складу редколегій 7 наукових журналів.

М. О. Перестюк — лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (1996 р.), Державної премії України в галузі освіти (2012 р.), премії імені М. М. Крилова НАН України (1998 р.). У 2002 р. йому присвоєно почесне звання заслуженого діяча науки і техніки України. За видатні заслуги у створенні й розвитку всесвітньо відомих національних наукових шкіл у 2009 р. його нагороджено орденом „За заслуги” III ступеня та відзнакою НАН України „За наукові досягнення”. У 2010 р. йому присвоєно почесне звання заслуженого професора Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Своє 70-річчя Микола Олексійович зустрічає сповнений енергії та творчих задумів. Побажаємо ж ювіляру міцного здоров'я, щастя та нових звершень.

*О. А. Бойчук, М. Л. Горбачук, М. Ф. Городній,
І. О. Луковський, В. Л. Макаров, І. О. Парасюк,
А. М. Самойленко, В. Г. Самойленко, В. Ю. Слюсарчук,
О. М. Станжицький, Є. Я. Хруслов,
О. М. Шарковський, І. О. Шевчук*

